

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد مشاوره در مامایی

موضوع

تاثیر مشاوره گروهی بر اساس درمان شناختی رفتاری بر اضطراب و تهوع و استفراغ زنان باردار

استاد راهنما:

دکتر فروزان الفتی

اساتید مشاور:

دکتر مهدی رنجبران

دکتر مریم صراف

پژوهش و نگارش:

زهرة شفیعی

سال ۱۴۰۰

چکیده

زمینه و هدف:

تهوع و استفراغ بارداری، شایعترین شکایت زنان در نیمه اول بارداری می باشد که ناشی از استرس و اضطراب می تواند باشد و مرتبط با پاسخ دهی فیزیولوژیک دستگاه گوارش بوده، بر جنبه های مختلف سلامت زنان باردار تاثیر می گذارد. تهوع و استفراغ بارداری عواقب مادری و جنینی بسیار دارد. به دلیل عوارض و اثرات تهوع و استفراغ بر سلامت مادران باردار و جنین و پیامد آن بر سلامت نوزاد، محدودیت در تجویز دارو جهت درمان تهوع و استفراغ در بارداری این مطالعه با هدف بررسی تاثیر مشاوره گروهی مبتنی بر درمان شناختی-رفتاری بر اضطراب و تهوع استفراغ بارداری طراحی شده است.

روش بررسی:

این مطالعه کار آزمایی بالینی در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بر ۸۶ مادر باردار با سن بارداری ۶ تا ۱۲ هفته مراجعه کننده پنج مرکز خدمات جامع سلامت شهری تهران با در مجموع دارای ۹ پایگاه بهداشتی انجام شد. افراد به روش تخصیص تصادفی به دو گروه مداخله (۴۳ نفر) و کنترل (۴۳ نفر) تقسیم شدند. ابزار مطالعه پرسشنامه فرم کوتاه اضطراب بارداری PRAQ-17، تهوع و استفراغ بارداری (PUQE) و مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS) در نمونه ایرانی بود. مداخله بصورت ۶ جلسه مشاوره ای ۹۰ دقیقه ای و هفته ای یکبار برای پنج گروه ۸ نفره انجام شد. پیگیری بلافاصله، یک ماه و دو ماه بعد از آخرین جلسه انجام شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون آنالیز واریانس برای اندازه گیری های مکرر و برای مقایسه متغیرهای کیفی از آزمون کای دو استفاده شد.

یافته ها:

در مطالعه حاضر ۴۳ مادر در گروه کنترل و ۴۳ مادر در گروه مداخله قرار داشتند. تعداد ریزش نمونه ها در گروه مداخله ۳ نفر به دلیل سقط و در گروه کنترل ۲ نفر به دلیل عدم تمایل به همکاری و یک نفر به دلیل سقط وجود داشت. در نهایت آنالیز بر روی ۸۰ نفر (۴۰ نفر در گروه مداخله و ۴۰ نفر در گروه کنترل) انجام شد. دامنه سنی نمونه ها از ۱۸ تا ۴۰ سال بود، که بیشترین میانگین سنی از ۲۹ تا ۳۱ سال بود. دو گروه مداخله و کنترل از جهت سن، تحصیلات و شغل مادران و همسرانشان همچنین شاخص توده بدنی، وضعیت اقتصادی، تعداد بارداری، استفاده از روشهای کمک باروری، مصرف دارو، خواسته بودن بارداری، و تغذیه همگن بودند.

نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که قبل از مداخله اختلاف معنی داری میان دو گروه از نظر اضطراب بارداری وجود ندارد ($p=0/695$) اما اختلاف دو گروه بلافاصله، یک ماه و دو ماه بعد از مداخله معنی دار بود ($p<0/001$). طبق نتایج آنالیز واریانس اندازه های تکراری، اثر زمان معنی دار بود ($p<0/001$). همچنین بین گروههای آزمون و کنترل نیز از نظر اضطراب بارداری اختلاف معنی داری وجود داشت ($p<0/001$).

نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که قبل از مداخله اختلاف معنی داری میان دو گروه از نظر تهوع و استفراغ بارداری وجود ندارد ($p=0/473$) اما اختلاف دو گروه بلافاصله، یک ماه و دو ماه بعد از مداخله معنی دار بود ($p<0/001$). طبق نتایج آنالیز واریانس اندازه های تکراری، متغیر پاسخ یعنی تهوع و استفراغ بارداری با گذشت زمان کاهش معنی داری نشان داد ($p<0/001$) همچنین بین گروههای آزمون و کنترل نیز از نظر متغیر پاسخ اختلاف معنی داری مشاهده شد ($p<0/001$).

نتایج آزمون تی مستقل نشان داد که قبل از مداخله اختلاف معنی داری میان دو گروه از نظر اضطراب کووید بارداری وجود ندارد ($p=0/258$) اما اختلاف دو گروه بلافاصله، یک ماه و دو ماه بعد از مداخله معنی دار بود ($p<0/001$). طبق نتایج آنالیز واریانس اندازه های تکراری، متغیر پاسخ یعنی اضطراب کووید بارداری با گذشت زمان کاهش معنی داری نشان داد ($p<0/001$). همچنین بین گروههای آزمون و کنترل نیز از نظر متغیر پاسخ اختلاف معنی داری مشاهده شد ($p<0/001$).

نتیجه گیری: درمان شناختی و رفتاری بر اضطراب ، اضطراب ناشی از کوید ۱۹ ، تهوع و استفراغ بارداری موثر بوده و به عنوان یک درمان غیر دارویی در کاهش اضطراب آنان توصیه می شود.

واژه های کلیدی: مشاوره، درمان شناختی و رفتاری، اضطراب، تهوع، استفراغ ، بارداری، کووید

Abstract

Background and Purpose: Pregnancy nausea and vomiting are the most common complaints of women in the first half of pregnancy, affecting various aspects of pregnant women's health. Pregnancy nausea and vomiting have many maternal and fetal effects. There are many reports in various studies on the relationship between stress, anxiety, and the physiological response of the gastrointestinal tract, including nausea and vomiting. Due to the effects of nausea and vomiting on the health of pregnant mothers and fetuses, and their consequences on the infant health, limitations in prescribing drugs to treat nausea and vomiting in pregnancy, the present study aimed to investigate the effect of group counseling based on the cognitive-behavioral therapy (CBT) on pregnancy anxiety, nausea, and vomiting.

Research method: The present clinical trial study examined 83 pregnant women at 6 to 12 weeks of pregnancy who visited five out of 9 comprehensive urban health service centers in Tehran in 2020-2021. We randomly assigned the individuals to intervention (n=43) and control (n= 40) groups. The research tools included the Pregnancy-Related Anxiety Questionnaire-short form (PRAQ-17), Pregnancy Unique Questionnaire of Emesis (PUQE), and Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample. The intervention was performed as six 90-minute counseling sessions once a week for five 8-individual groups. Follow-up was performed immediately, one month, and two months after the last session. We used the repeated-measures analysis of variance for data analysis, and the chi-square test to compare qualitative variables.

Results: In the present study, 40 mothers were in the control group, and 43 were in the intervention group. 3 ones were excluded from the intervention group due to abortion, and there was no drop in the control group. Finally, the analysis was performed on 80 individuals (40 in the intervention group, and 40 in the control group). The samples' age range was from 18 to 40 years, and the highest mean age was from 29 to 31 years. The intervention and control groups were homogeneous in terms of age, education levels, and jobs of mothers and their spouses as well as body mass index, economic status, number of pregnancies, use of assisted reproductive techniques, medication, wanted pregnancy, and nutrition.

The results of the independent t-test indicated that there was not any significant difference between the two groups in terms of pregnancy anxiety before the intervention ($p=0.695$), but the difference between the two groups was significant immediately, one month, and two months after the intervention ($p<0.001$). The effect of time was significant according to the results of repeated-measures analysis of variance ($p<0.001$). There was also a significant difference between the experimental and control groups in terms of pregnancy anxiety ($p<0.001$).

The results of the independent t-test indicated that there was not any significant difference between the two groups in terms of nausea and vomiting before pregnancy ($p=0.473$), but the difference between the two groups was significant immediately, one month, and two months after the intervention ($p<0.001$). According to the results of repeated-measures analysis of variance, the response variable, i.e. pregnancy nausea and vomiting, indicated a significant decline over time ($p<0.001$). There was also a significant difference between the experimental and control groups in terms of the response variable ($p<0.001$)

The results of the independent t-test indicated that there was not any significant difference between the two groups in terms of pregnancy anxiety before the intervention ($p=0.258$), but the difference between the two groups was significant immediately, one month, and two months after the intervention ($p<0.001$). According to the results of repeated-measures analysis of variance, the response variable, i.e. corona disease anxiety, showed a significant decline over time ($p<0.001$). There was also a significant difference between the experimental and control groups in terms of the response variable ($p<0.001$).

Conclusion: Cognitive behavioral therapy (CBT) was effective on pregnancy-related anxiety, corona disease anxiety, and pregnancy nausea and vomiting; hence, it is recommended as a non-pharmacological treatment to reduce their anxiety.

Keywords: Counseling; Cognitive behavioral therapy (CBT); Anxiety; Nausea; Vomiting; Pregnancy; COVID-19

Qazvin University of Medical Sciences

School of Nursing & Midwifery

Thesis Submitted to achieve the Degree of M.Sc.

In

Critical Care midwifery

Title

**The effects of group counseling CBT on the anxiety and nausea and vomiting in
pregnant women**

Under supervision of:

Dr.Forozan Olfati

Adviser:

Dr.Mehdi Ranjbaran

Dr.Maryam Sarraf

BY

Zohre Shafiei